

**ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ. Հարությունյան /Ա.Ա.Հ./

Արձանագրություն № 6

«06» դեկտեմբերի 2023թ.

**ԷԻԿ/բ-116 Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի
պատմություն -2
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ**

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն`	<u>042101.00.6. Իրավագիտություն</u> /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր`	<u>042101.01.6. Իրավագիտություն</u> /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան`	<u>իրավագիտության բակալավր</u> /բակալավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն`	<u>Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման</u> /ամբիոնի լրիվ անվանումը/
Ուսուցման ձևը`	<u>առկա</u> /առկա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ	հեռակա <u>2-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ</u>
Դասախոս(ներ)`	<u>Արամայիս Կոխլիկյան</u> /անուն, ազգանուն/ Էլ. հասցե/ներ` <u>koxlikyan76@mail.ru</u>

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8.	Դասավանդման մեթոդներ
9.	Ուսումնառության մեթոդները
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14.	Գնահատում
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
	14.2. Հարցաշար
	14.3. Գնահատման չափանիշներ
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում.

«Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմության» դասընթացը կարևորվում է իրավաբանության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 042101.01.6, իրավագիտություն կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում: Դասընթացը նպատակաուղղված է բակալավրական կրթության կազմակերպման, դասավանդման որակի բարձրացմանը, ուսումնական գործընթացը ուսումնամեթոդական նյութերով, նորարարական մեթոդներով ապահովմանը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել համաշխարհային իրավական մտքի և պետությունների ծագման ու զարգացման պատմության հիմնահարցերին, նպաստել նրանց իրավագիտակցության և աշխարհայացքի ձևավորմանը, քանի որ իրավական մտքի պատմությունը իմացությունը հիմք է նախապատրաստում ժամանակակից իրավահամակարգը ուսումնասիրելու համար: Մասնավորապես առաջադրված են հետևյալ նպատակները.

- Համաշխարհային իրավական մտքի և պետության ծագման և զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- պետության և իրավունքի օրինաչափությունների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- պետաիրավական գործընթացները համեմատելու և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- տարբեր իրավիճակներում օբյեկտիվ իրականությունը իրավաբանորեն վերլուծելու կարողությունների ձևավորում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են. իրավաբանական մյուս գիտությունների հետ համատեղ ուսանողի մոտ ձևավորել մասնագիտական իրավագիտակցություն և իրավաբանական կուլտուրա: Ըստ այդմ.

- Ներկայացնել պետության և իրավունքի ծագման ու զարգացման տեսագործական հիմքերը:
- Վերհանել և բացատրել պետության և իրավունքի պատմության օրինաչափությունները:
- Ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքներն ամրապնդել գործնական իրավիճակային խնդիրներ առաջադրելով:
- Մովորեցնել ուսանողներին կատարել պետաիրավական հիմնահարցերի ձևակերպումներ ու հետազոտություններ և ըստ արդյունքների կատարել եզրահանգումներ:
- Մովորեցնել ուսանողներին վերլուծել պետության և իրավունքի ծագման ու զարգացման առանձնահատկությունները պետության և իրավունքի համընդհանուր պատմության համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

«Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմության» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 042101.00.6 «իրավագիտություն» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Պետության և իրավունքի տեսություն», «Հայաստանի պետության և իրավունքի պատմություն», «Հռոմեական իրավունքի պատմություն» դասընթացներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը և /կամ կոմպետենցիաները.

«Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. Արտասահմանյան երկրների և պետության և իրավունքի պատմության վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք,
2. Իրավական համակարգերի կառուցվածքի և գործառույթների, դրանց և՛ քաղաքական ու տնտեսական համակարգերի փոխազդեցության, և՛ մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք,
3. Պետության և Իրավունքի ընկալման հիմնական հայեցակարգերի, իրավաստեղծման, իրավաբանական տեխնիկայի և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:
4. Իրավակիրառման (մասնավորապես՝ իրավաբանական փաստերի վերլուծության, իրավաբանական որակման, իրավական նորմերի և պայմանագրերի մեկնաբանման), իրավական կոլիզիաները լուծելու կանոնների և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք,
5. արագ կողմնորոշվել իրավական խնդիրներ (այդ թվում՝ անկանխատեսելի) լուծելիս և դրանց վերաբերյալ ներկայացնել իր փաստարկված դիրքորոշումը, այդ թվում՝ առաջ քաշելով հակափաստարկներ
6. անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Շնորհանքական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների.

« Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական իրավաբանական գործունեության ընթացքում, իրավապահ և դատական մարմիններում ուփաստաբանական կազմակերպություններում աշխատելու, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և իրավական գիտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		6 կրեդիտ/180ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն		14
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք		10
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		156
Ընդամենը		180
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		քննություն

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները.

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել

գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականությունն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են՝

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից

մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:

- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հատակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝** հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, թեմատիկ սեմինար, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն,

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են՝** թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում,

10. **Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝**

ըստ բաժինների և թեմաների.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասխատություն	սեյինալ մաթրիմոնլը	գործնական աշխատանք	լսարանում մատուցվող աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Պետությունն ու իրավունքը Իտալիայում	2				
2.	Պետությունն ու իրավունքը Իսպանիայում		2			
3.	Ճապոնիայի պետությունը և իրավունքը	2				
4.	Չինաստանի պետությունը ու իրավունքը		2			
5.	Հնդկաստանի պետությունն ու իրավունքը	2				
6.	ԱՄՆ-ի պետությունը և իրավունքը	2	2			
7.	Լատինական Ամերիկայի պետությունն ու իրավունքը	2				
8.	Թուրքիայի պետությունն ու իրավունքը		2			
9.	Իրանի պետությունն ու իրավունքը	2				
10.	Իսրայելի պետությունն ու իրավունքը	2	2			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		14	10			156

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն, Ա. Արշակյան, Երևան,	2003
2.	Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն, Պետրոսյան Շ., Երևան,	1986
3.	Всеобщая история государства и права, Батыр К. И., Москва,	2000

4.	Всемирная история, Т.5, Москва,	1988
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Ազատությունների մեծ խարտիայի ընդունման սոցիալ-տնտեսական նախադրյալները, Եսայան Է., Երևան, Անգլիական բուրժուական հեղափոխության դասերը, Ապիյան	1975
2.	Ն., Երևան, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Սահմանադրությունը,	1998
3.	Խաչատրյան Հ., Երևան,	1991
4.	Պետության և իրավունքի տեսություն, Խրոպանյուկ Վ., Երևան,	1997

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ²
1.	Պետությունն ու իրավունքը Իտալիայում	Պետության առաջացումը Իտալիայում: Իտալիայի միավորումը: Իտալիայի Լիբերալ ժամանակաշրջանը: Իտալիայի Ֆաշիստական վարչակարգը: Իտալիայի գաղութները: Իտալիան Հանրապետական շրջանում: Պետական կառավարման համակարգն Իտալիայում: Իտալիայի Իրավունքը և արդարադատությունը:	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
2.	Պետությունն ու իրավունքը Իսպանիայում	Պետության առաջացումն Իսպանիայում: Հռոմեական կայսրություն և Գոթական թագավորություն: Իսլամական կայսրության անկումը և Իսպանիայի միավորումը: Կայսերական		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

		<p>Իսպանիան: Նապոլեոնյան տիրապետությունը ու դրա հետևանքները</p> <p>Իսպանիայում: Քաղաքական պատերազմը</p> <p>Իսպանիայում: Իսպանիայի 1978 թվականի սահմանադրությունը:</p> <p>Իսպանիայի Վարչական բաժանումը: Մարզերը և համայնքները:</p>		
3.	Ճապոնիայի պետությունը և իրավունքը	<p>Ճապոնիայի բուրժուական պետության ձևավորման յուրահատկությունները:</p> <p>Բուրժուական հեղափոխությունները</p> <p>Ճապոնիայում: Ճապոնիայի քաղաքական կուսակցությունները:</p> <p>Ճապոնիայի Սահմանադրությունը, Պետական կառուցվածքը: Պրեֆեկտուրաներ:</p>	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
4.	Չինաստանի պետությունը ու իրավունքը	<p>Պատերազմող թագավորությունների ժամանակաշրջանը:</p> <p>Կայսրական իշխանության ավարտը Չինաստանում:</p> <p>Չինաստանի Հանրապետությունը:</p> <p>Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետությունը:</p> <p>Վարչական բաժանում և Տարածքային վեճերը:</p> <p>Սոցիալ-քաղաքական խնդիրներ, մարդու իրավունք, ռեֆորմներ:</p> <p>Իրավագիտական մտքի ծագումն ու զարգացումը Չինաստանում:</p>		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

5.	Հնդկաստանի պետությունն ու իրավունքը	Միջնադարյան Հնդկաստանի պետությունն ու իրավունքը: Վաղ ժամանակակից Հնդկաստանը: Ժամանակակից Հնդկաստանը: Հնդկաստանի պետական իշխանության մարմինները: Հնդկաստանի վարչական ստորաբաժանումները:	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
6.	ԱՄՆ-ի պետությունը և իրավունքը	ԱՄՆ-ի կազմավորումը և Անկախության Հռչակագիրը, ԱՄՆ-ի իրավունքի բնորոշ գծերը	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
7.	Լատինական Ամերիկայի պետությունն ու իրավունքը	Անկախության համար պատերազմը, Լատ. Ամերիկայի երկրների առաջին սահմանադրությունները	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
8.	Թուրքիայի պետությունն ու իրավունքը	Մելջուկներ և Օսմանյան կայսրության կազմավորում: Օսմանյան կայսրության վերելքը և անկումը: Հանրապետական Թուրքիան: Պետական կարգը Թուրքիայում: Մարդու իրավունքները Թուրքիայում: Թուրքիայի իրավական համակարգը: Վարչական բաժանումը Թուրքիայում:		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
9.	Իրանի պետությունն ու իրավունքը	Էլամ պետությունը: Սասանյանների պետությունը: Սեֆյանների պետությունը: Իրանում Իսլամական Հեղափոխությունը: Պետական կարգը Իրանում:	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

10	Իսրայելի պետությունն ու իրավունքը	Իսրայել պետության առաջին տարիները: Հետագա հակամարտությունը և խաղաղության գործընթացը: Կառավարություն և քաղաքականություն: Իրավական համակարգը: Իսրայելի վարչական բաժանումը: Մարդու իրավունքները: Քաղաքական կուսակցությունները Իսրայելում:	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
----	-----------------------------------	--	---	-----------------------

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնասիրողական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն
1.	Պետությունն ու իրավունքը Իտալիայում	Ուսումնասիրել Պետության առաջացումը Իտալիայում: Ծանոթանալ Իտալիայի միավորմանը: Իտալիայի Լիբերալ ժամանակաշրջանին: Ուսումնասիրել Իտալիայի Ֆաշիստական վարչակարգը: Իտալիայի գաղութները: Իտալիան Հանրապետական շրջանում: Պետական կառավարման համակարգն Իտալիայում: Իտալիայի Իրավունքը և արդարադատությունը:			ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

2.	Պետությունն ու իրավունքը Իսպանիայում	<p>Ուսումնասիրել պետության առաջացումն Իսպանիայում:</p> <p>Հռոմեական կայսրություն և Գոթական թագավորություն:</p> <p>Ծանոթանալ Իսլամական կայսրության անկմանը և Իսպանիայի միավորմանը:</p> <p>Կայսերական Իսպանիան: Նապոլեոնյան տիրապետությունը ու դրա հետևանքները Իսպանիայում:</p> <p>Քաղաքական պատերազմը Իսպանիայում: Իսպանիայի 1978 թվականի սահմանադրությունը: Իսպանիայի Վարչական բաժանումը: Մարզերը և համայնքները:</p>	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
3.	Ճապոնիայի պետությունը և իրավունքը	<p>Ուսումնասիրել Ճապոնիայի բուրժուական պետության ձևավորման յուրահատկությունները:</p> <p>Բուրժուական հեղափոխությունները Ճապոնիայում:</p> <p>Ճապոնիայի քաղաքական կուսակցությունները:</p> <p>Ճապոնիայի Մահմանադրությունը, Պետական կառուցվածքը: Պրեֆեկտուրաները:</p>		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
4.	Չինաստանի պետությունը ու իրավունքը	<p>Ուսումնասիրել պատերազմող թագավորությունների ժամանակաշրջանը: Կայսրական</p>	2	ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

		<p>իշխանության ավարտը</p> <p>Չինաստանում:</p> <p>Չինաստանի</p> <p>Հանրապետությունը:</p> <p>Չինաստանի</p> <p>Ժողովրդական</p> <p>Հանրապետությունը:</p> <p>Վարչական բաժանում և</p> <p>Տարածքային վեճերը:</p> <p>Մոնղալ-քաղաքական</p> <p>խնդիրներ, մարդու</p> <p>իրավունք, ռեֆորմներ:</p> <p>Իրավագիտական մտքի</p> <p>ծագումն ու զարգացումը</p> <p>Չինաստանում:</p>			
5.	Հնդկաստանի պետությունն ու իրավունքը	<p>Ուսումնասիրել</p> <p>միջնադարյան</p> <p>Հնդկաստանի</p> <p>պետությունն ու</p> <p>իրավունքը: Վաղ</p> <p>ժամանակակից</p> <p>Հնդկաստանը:</p> <p>Ժամանակակից</p> <p>Հնդկաստանը:</p> <p>Հնդկաստանի պետական</p> <p>իշխանության</p> <p>մարմինները:</p> <p>Հնդկաստանի վարչական</p> <p>ստորաբաժանումները:</p>			ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
6.	ԱՄՆ-ի պետությունը և իրավունքը	<p>Ուսումնասիրել ԱՄՆ-ի</p> <p>կազմավորումը և</p> <p>Անկախության</p> <p>Հռչակագիրը, ԱՄՆ-ի</p> <p>իրավունքի բնորոշ գծերը</p>	2		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
7.	Լատինական Ամերիկայի պետությունն ու իրավունքը	<p>Ծանոթանալ</p> <p>Անկախության համար</p> <p>պատերազմին, Լատ.</p> <p>Ամերիկայի երկրների</p> <p>առաջին</p> <p>սահմանադրություններին:</p>			ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

8.	Թուրքիայի պետությունն ու իրավունքը	Ծանոթանալ Սելջուկների և Օսմանյան կայսրության կազմավորմանը: Ուսումնասիրել Օսմանյան կայսրության վերելքը և անկումը: Հանրապետական Թուրքիան: Պետական կարգը Թուրքիայում: Մարդու իրավունքները Թուրքիայում: Թուրքիայի իրավական համակարգը: Վարչական բաժանումը Թուրքիայում:	2		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
9.	Իրանի պետությունն ու իրավունքը	Ուսումնասիրել Էլամ պետությունը: Սասանյանների պետությունը: Սեֆյանների պետությունը: Ուսումնասիրել Իրանում Իսլամական Հեղափոխությունը: Պետական կարգը Իրանում:			ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,
10.	Իսրայելի պետությունն ու իրավունքը	Ուսումնասիրել Իսրայել պետության առաջին տարիները: Հետագա հակամարտությունը և խաղաղության գործընթացը: Կառավարությունն և քաղաքականությունը: Իրավական համակարգը: Իսրայելի վարչական բաժանումը: Մարդու իրավունքները: Քաղաքական կուսակցությունները Իսրայելում:	2		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 4,

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն
1.	ԱՄՆ-ի պետությունը և իրավունքը	ԱՄՆ-ի կազմավորումը և Անկախության Հռչակագիրը, ԱՄՆ-ի իրավունքի բնորոշ գծերը	ռեֆերատ	Մինչև կիսամյակի ավարտ		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 5,
2.	Լատինական Ամերիկայի պետությունն ու իրավունքը	Անկախության համար պատերազմը, Լատ. Ամերիկայի երկրների առաջին սահմանադրությունները	ռեֆերատ	Մինչև կիսամյակի ավարտ		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 5,
3.	Ճապոնիայի պետությունը և իրավունքը)	Մեյդոգի հեղափոխությունը, 1889թ-ի Սահմ-ը, իրավունքի բնորոշ առանձնահատկությունները	ռեֆերատ	Մինչև կիսամյակի ավարտ		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 5,
4.	Չինաստանի պետությունը ու իրավունքը	19-րդ դարի քաղաքական համակարգի ճգնաժամը, Մինայի հեղափոխությունը և 1912թ-ի Սահմանադրությունը	ռեֆերատ	Մինչև կիսամյակի ավարտ		ՊԳ1, ՊԳ 2, ՊԳ3, ԼԳ 5,

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում³

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Լսարան
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	Մասնագիտական գրականություն

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և

գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,

- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունավետ գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է բանավոր քննությամբ:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Պետության առաջացումը Իտալիայում
2. Իտալիայի միավորումը:
3. Իտալիայի Լիբերալ ժամանակաշրջանը:
4. Իտալիայի Ֆաշիստական վարչակարգը:
5. Իտալիայի գաղութները:
6. Իտալիան Հանրապետական շրջանում:
7. Պետական կառավարման համակարգն Իտալիայում:
8. Իտալիայի Իրավունքը և արդարադատությունը:
9. Պետության առաջացումն Իսպանիայում:
10. Հռոմեական կայսրություն և Գոթական թագավորություն:
11. Իսլամական կայսրության անկումը և Իսպանիայի միավորումը:
12. Կայսերական Իսպանիան:
13. Նապոլեոնյան տիրապետությունը ու դրա հետևանքները Իսպանիայում:
14. Քաղաքական պատերազմը Իսպանիայում:
15. Իսպանիայի 1978 թվականի սահմանադրությունը:
16. Իսպանիայի Վարչական բաժանումը:
17. Մարզերը և համայնքները:
18. Ճապոնիայի բուրժուական պետության ձևավորման յուրահատկությունները:
19. Բուրժուական հեղափոխությունները Ճապոնիայում:
20. Ճապոնիայի քաղաքական կուսակցությունները:

21. Ճապոնիայի Սահմանադրությունը, Պետական կառուցվածքը:
22. Պրեֆեկտուրաները Ճապոնիայում:
23. Միջնադարյան Հնդկաստանի պետությունն ու իրավունքը:
24. Վաղ ժամանակակից Հնդկաստանը:
25. Ժամանակակից Հնդկաստանը:
26. Հնդկաստանի պետական իշխանության մարմինները:
27. Հնդկաստանի վարչական ստորաբաժանումները:
28. Պատերազմող թագավորությունների ժամանակաշրջանը:
29. Կայսրական իշխանության ավարտը Չինաստանում:
30. Չինաստանի Հանրապետությունը:
31. Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետությունը:
32. Վարչական բաժանում և Տարածքային վեճերը:
33. Սոցիալ-քաղաքական խնդիրներ, մարդու իրավունք, ռեֆորմներ:
34. Իրավագիտական մտքի ծագումն ու զարգացումը Չինաստանում:
35. ԱՄՆ-ի կազմավորումը:
36. ԱՄՆ Անկախության Հռչակագիրը:
37. ԱՄՆ-ի իրավունքի բնորոշ գծերը:
38. Անկախության համար պատերազմները Լատինական Ամերիկայում:
39. Լատ. Ամերիկայի երկրների առաջին սահմանադրությունները:
40. Մելչուկներ և Օսմանյան կայսրության կազմավորում:
41. Օսմանյան կայսրության վերելքը և անկումը:
42. Հանրապետական Թուրքիան:
43. Պետական կարգը Թուրքիայում:
44. Մարդու իրավունքները Թուրքիայում:
45. Թուրքիայի իրավական համակարգը:
46. Վարչական բաժանումը Թուրքիայում:
47. Էլլամ պետությունը:
48. Սասանյանների պետությունը:
49. Սեֆյանների պետությունը:
50. Իրանում Իսլամական Հեղափոխությունը:
51. Պետական կարգը Իրանում:
52. Իսրայել պետության առաջին տարիները:
53. Հետագա հակամարտությունը և խաղաղության գործընթացը:

54. Կառավարություն և քաղաքականություն:
55. Իրավական համակարգը Իսրայելում:
56. Վարչական բաժանումը Իսրայելում:
57. Մարդու իրավունքները Իսրայելում:
58. Իսրայելի քաղաքական կուսակցությունները:

14.4 Գնահատման չափանիշները.

- Տեսական գիտելիքները- 40 միավոր
- Սեմինար պարապմունքները- 20 միավոր
- Ինքնուրույն աշխատանքը- 20 միավոր
- Դասընթացին մասնակցությունը -20 միավոր

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝	042101.00.6, Իրավագիտություն <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր՝	042101.01.6, Իրավագիտություն <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան՝	Իրավագիտության բակալավր <i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-116 Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն -2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	24	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	10
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	156		
Ընդամենը	180			
Ստուգման ձևը	քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>2.1. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել համաշխարհային իրավական մտքի և պետությունների ծագման ու զարգացման պատմության հիմնահարցերին, նպաստել նրանց իրավագիտակցության և աշխարհայացքի ձևավորմանը, քանի որ իրավական մտքի պատմության իմացությունը հիմք է նախապատրաստում ժամանակակից իրավահամակարգը ուսումնասիրելու համար: Մասնավորապես առաջադրված են հետևյալ նպատակները.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Համաշխարհային իրավական մտքի և պետության ծագման և զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին: • պետության և իրավունքի օրինաչափությունների 			

	<p>հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • պետաիրավական գործընթացները համեմատելու և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից: • տարբեր իրավիճակներում օբյեկտիվ իրականությունը իրավաբանորեն վերլուծելու կարողությունների ձևավորում:
<p>Դասընթացի վերջնարդյունքները</p>	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Արտասահմանյան երկրների և պետության և իրավունքի պատմության վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք, 2. Իրավական համակարգերի կառուցվածքի և գործառույթների, դրանց և՛ քաղաքական ու տնտեսական համակարգերի փոխազդեցության, և՛ մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք, 3. Պետության և Իրավունքի ընկալման հիմնական հայեցակարգերի, իրավաստեղծման, իրավաբանական տեխնիկայի և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: <p><i>Հմտություն</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Իրավակիրառման (մասնավորապես՝ իրավաբանական փաստերի վերլուծության, իրավաբանական որակման, իրավական նորմերի և պայմանագրերի մեկնաբանման), իրավական կոլիզիաները լուծելու կանոնների և տեսությունների վերաբերյալ հմտություններ, 2. արագ կողմնորոշվել իրավական խնդիրներ (այդ թվում՝ անկանխատեսելի) լուծելիս և դրանց վերաբերյալ ներկայացնել իր փաստարկված դիրքորոշումը, այդ թվում՝

	<p>առաջ քաշելով հակափաստարկներ</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ol style="list-style-type: none"> անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն, կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները, տիրապետել ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները:
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Պետությունն ու իրավունքը Իտալիայում</p> <p>Թեմա 2. Պետությունն ու իրավունքը Իսպանիայում</p> <p>Թեմա 3. Ճապոնիայի պետությունը և իրավունքը</p> <p>Թեմա 4. Չինաստանի պետությունը ու իրավունքը</p> <p>Թեմա 5. Հնդկաստանի պետությունն ու իրավունքը</p> <p>Թեմա 6. ԱՄՆ-ի պետությունը և իրավունքը</p> <p>Թեմա 7. Լատինական Ամերիկայի պետությունն ու իրավունքը</p> <p>Թեմա 8. Թուրքիայի պետությունն ու իրավունքը</p> <p>Թեմա 9. Իրանի պետությունն ու իրավունքը</p> <p>Թեմա 10. Իսրայելի պետությունն ու իրավունքը</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,</p> <ul style="list-style-type: none"> գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն, Ա. Արշակյան, Երևան, 2003 2. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն, Պետրոսյան Շ., Երևան, 1986 3. Всеобщая история государства и права, Батыр К. И., Москва, 2000 4. Всемирная история, Т.5, Москва, 1988 <p>Լրացուցիչ-</p> <p>Ազատությունների մեծ խարտիայի ընդունման սոցիալ-տնտեսական նախադրյալները, Եսայան Է., Երևան, 1975:</p> <p>Անգլիական բուրժուական հեղափոխության դասերը, Ապիյան Ն., Երևան, 1998:</p> <p>Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Սահմանադրությունը, Խաչատրյան Հ., Երևան, 1991:</p> <p>Պետության և իրավունքի տեսություն, Խրոպանյուկ Վ., Երևան, 1997:</p>